

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЮГАРЫ КИБӘХУЖА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

«12» март 2021 ел

КАРАРЫ
№ 18

Югары Кибәхужа авылы

**Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа
авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман
фонды жирләренә, физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге
жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
Нигезләмәне раслау хакында**

Россия Федерациясе Урман кодексы, "Россия Федерациясендә жирле
үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6
октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Әйләнә-тирәлекне саклау
турында" 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон
нигезендә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары
Кибәхужа авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа
авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды
жирләренә, физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә
кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәне кушымта
нигезендә расларга

2. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Кибәхужа авыл
жирлеге башлыгына Мәхмүтов Ф.Р.ка йөкләргә.

Югары Кибәхужа
авыл жирлеге башлыгы

Ф.Р. Мәхмүтов

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Югары Кибәхужа авыл
жирлегенә Советының
12.03.2021 ел №18
карагына кушымта

НИГЕЗЛӘМӘ

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Югары Кибәхужа авыл
жирлегенә территориясендә Россия Федерациясә дәүләт урман фонды
жирләренә, физик һәм юридик затларның хосусый милкендәгә жирләргә
кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында

Әлегә Нигезләмә Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы
Югары Кибәхужа авыл жирлегенә (алга таба-авыл жирлегенә) территориясендә
Россия Федерациясә дәүләт урман фонды жирләренә, физик һәм юридик
затларның хосусый милкендәгә жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү
тәртибен билгели

1. Төп төшенчәләр

Әлегә Нигезләмәдә түбәндәгә төп төшенчәләр кулланыла:
яшел үсентеләр-табигый һәм ясалма килеп чыккан агач, куак һәм
үләнчел үсемлекләр (паркларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәк
түтәлләрен, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);
табигать территорияләре-бердәм географик (климат) шартларында
формалашкан жирлек, туфрак, үсемлекләр рельефының билгеле бер
типларын берләштерүче, хужалык эшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылган
территорияләр;

яшелләндерелгән территорияләр, ясалма төзелгән яшелләндерү
объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләрдән тыш), төрле
функциональ билгеләнештәгә жирләренә аз төзелгән участоклары, алар
чикләрендә өслекнең кимендә 50 процентын үсемлекләр капламы били;

урман территорияләре-төрле функциональ билгеләнештәгә табигый
территорияләр участоклары, алар табигый барлыкка килгән урман
үсемлекләре белән капланган;

агач-диаметры 5 см дан да ким булмаган ачык беленеп торган кәүсәле
үсемлек, 1,3 м биеклектә, үсентеләрдән тыш;
куак-күпьяллык күпкәүсәле(агачтан аермалы буларак) үсемлек, ул
туфрак өслегенә янында ботаклана;

үлән капламы-газон, табигый үлән үсемлегенә;
үсентеләр-нинди дә булса урында үсә торган үсемлекләр, куаклар;
яшел массив-өлкән агачларның (15 яшьтән өлкәнрәк) кимендә 50 данәсә
үсә торган территория участогы, алар бердәм япма хасил итәләр;
яшел үсентеләргә зыян китерү - яшел үсентеләргә аларның үсешен

туктатуга китерми торган зыян китерү, шул исәптән ботакларның, тамыр системасының механик зарарлануы, коры бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел үсентеләрнең яисә тамыр зонасында туфракның зарарлы матдәләр белән пычрануы, ут төртү яисә башка йогынты ясау;

яшел үсентеләрне юк итү (югалту) - яшел үсентеләрне кисү яки аларның үсешен туктатуга китерә торган башка зыян китерү;

компенсацион яшелләндерү - юк ителгән яки 2 коэффициенты белән зарарланган яшел утыртмаларны яңадан житештерү.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

Авыл жирлеге территориясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

2.1. Авыл жирлеге территориясендә (авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән тыш) урнашкан барлык яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрнең сакланышын һәм үсешен тәэмин итү буенча бурычлар йөкләнә:

2.2.1. үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә оешмаларга - әлеге оешмалар житәкчеләренә;

2.2.2. милектәге яки арендадагы кишәрлекләрдә - юридик затларга һәм гражданнарга - милекчеләр яки арендаторлар.

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләренә милекчеләре, кулланучылары һәм арендаторлары яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә, яшел үсентеләрне тиешенчә карарга тиешләр.

2.4. Әлеге Нигезләмә авыл жирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен кисүгә бәйлә барлык гражданнарга һәм оешмаларга, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, проектлауны, төзелешне, ремонтлауны һәм башка эшләрне алып баруга кагыла.

2.5. Авыл жирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла.

2.6. Жир кишәрлеген сайлау акты, төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проекталды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулы бәяләү булырга тиеш.

2.7. Яшел үсентеләр яшәшешен тәэмин итү белән бергә яшел территорияләренә һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачлар, куаклар) кисү тәртибе

3.1. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне үз белдегән белән кисү тыела.

3.2. Авыл жирлеге территориясендә агач һәм куаклар кисү рөхсәтнамә

нигезендә башкарыла.

3.3.Рөхсәт бирү гариза бирүченең Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр буенча бурычлары булмаган очракта гамәлгә ашырыла.

3.4.Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Агач кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләргә генә рөхсәт ителә.

3.5.Киселгән яшел утыртмаларны һәм кисү калдыкларын ташлау, төяү һәм алып китү эшен башлап жибәргәннән соң өч көн эчендә Мөрәжәгать итүче хисабына башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм эш урынында киселгән калдыкларны саклау тыела.

3.6.Территориянең кисү урынына якин урнашкан территориядә газ, яшел үсентеләр зарарланган очракта, эшләр житештерүче аларны территориянең хужасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештерелгән, әмма зыян килгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәжбүри рәвештә торгызу эшләрен башкара.

3.7.Агач кискән өчен түләүне башкармыйча гына, агач һәм куаклар кисү авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда хәл ителергә мөмкин:

яшел үсентеләрне тәрбияләү, санитар кисүләр һәм реконструкцияләү;
авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау;
торақ һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агач һәм куакларны кисү, әгәр Дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса;
авария хәлендәге (төшү куркынычы тудыручы, коры-сары) агачларны һәм куакларны кисү.

Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел үсентеләр кисүне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацияле яшелләндерүне үткәрергә кирәк.

3.8.Авария хәлендәге, коры-сары һәм куркынычсызлыкка куркыныч тудыручы яшел үсентеләр комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.9.Яшел үсентеләрне санкциясез кисү яки юк итү дип таныла:
рөхсәтсез яки рөхсәт белән, әмма рөхсәттә күрсәтелмәгән кишәрлектә, санда, төрдәге агач һәм куакларны кисү;

ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агач һәм куакларны юк итү яки зыян китерү;

кәүсәне божралап алу яки һәрдаим махсус рәвештә кисеп тору;
үсә торган агачларның һәм куакларның үсүе тукталуга китерә торган зарарлау;

агач һәм куакларга агынты сулар, химик матдәләр, калдыклар белән зыян китерү һ. б.;

үз белдегә белән корыган агачларны кисү;

башка үсеп утыручы агачлар һәм куакларны жәрәхәтләү.

4. Компенсацион яшеллэндерү

4.1. Компенсацион яшеллэндерү рөхсәт ителгән агач кисү, законсыз рәвештә яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү очраklarында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшеллэндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен туры килә торган, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү факты ачыкланганнан соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшеллэндерү мәнфәгатьләрендә яисә хокукка каршы гамәлләр нәтижәсендә яшел үсентеләрне зарарлау яки юкка чыгару булган гражданның яисә юридик затларның акчалары исәбеннән башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларга китерелгән зыян натураль формада - компенсация яшеллэндерүенә: 2 коэффициент белән юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан торгызуга түләнергә тиеш.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәү белән алып барыла.

5.2. Яшеллэндерелгән территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшеллэндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган төзелеш һәм башка эшләр өчен кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел утыртмалар утыртылган жир кишәрлекләрендә төзелеш алып барганда, проекталды документациясе киселергә тиешле яшел утыртмаларга бәя бирергә тиеш. Мондый очраklarда зыянны каплау киселгән агач өчен һәм әлеге Нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә компенсация яшеллэндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашырганда яшел үсентеләрне саклау

6.1. Яшеллэндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшқуарлык эшчәнлеген башкару, авыл жирлеге башкарма комитеты рөхсәтеннән башка эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корымалар урнаштыру тыела.

6.2. Яшеллэндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда шартлау куркынычы булган, ут куркынычы булган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләрне зарарлауга яисә юкка чыгаруга китерергә сәләтле башка гамәлләр тыела.

7. Административ жаваплылык.

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплылык тоталар.